

Urška Valenčič Arh

Frazeološke sestavine iz davnine

1 Uvodne besede

Frazeologija je univerzalni jezikovni pojav in frazeološke enote so tako kot ostale leksikalne enote podvržene stalni jezikovni evoluciji. Posamezni frazemi ali frazeološke sestavine nastajajo, se spreminjajo in tudi izumirajo. Nove frazeološke enote se pojavljajo iz dneva v dan, pa vendarle ni mogoče vedno določiti točnega trenutka njihovega nastanka. Frazemi so posledica ustaljene rabe besedne zveze, ki v razvoju preide iz faze konkretnega oz. dobesednega pomena v fazo frazeološkega pomena. V jezikovni skupnosti se vse bolj uveljavlja novi preneseni pomen besedne zveze, ki sčasoma izpodrine izhodiščni pomen in teži k etimološki pozabi. V tem semantičnem procesu posamezne sestavine izgubljajo tisto vlogo, ki jim je bila pripisana ob nastanku besedne zveze. Čim bolj se jezikovni sistem spreminja, tem bolj arhaične in nespremenljive postajajo določene sestavine ali posamezni frazemi, bodisi na semantični, leksikalni ali slovnični ravni.

V preteklosti smo (kot tudi v današnjem času) morda neko zunajjezikovno predmetnost poimenovali s prosto besedno zvezo. V srednjem veku so na primer posameznika za kazen osramotili in osmešili tako, da so jih privezali k sramotilnemu stebru ali prangerju oz. ga celo postavili nanj. Sčasoma se je na semantični ravni razvilo dvojno branje: poleg prvotnega dobesednega na ravni proste besedne zveze še frazeološko branje na ravni frazeološke besedne zveze *postaviti na pranger koga*, kot je razvidno iz naslednjega primera:

V zvezi s podražitvijo hrane so na pranger postavili trgovce, ki da kujejo velike dobičke, na primer s podražitvijo kruha. (Priloga Dela, 2007)

Po določenem času in ponavljajoči se rabi stalne besedne zveze je pomenska zlitost zameglila prepoznavnost pomena posameznih sestavin. Pri opazovanju notranje zgradbe oz. pomenske sestavinskosti nas pogosto presenetijo slikovite, neznane ali redko uporabljene besede, ki jim doslej nismo posvečali pretirane pozornosti ali pa jih niti nismo opazili v drugačnih vsebinah. Te besede so zastarele in postale arhaizmi oziroma jezikovni relikti, ki se v današnjem času pojavljajo zgolj v stalnih besednih zvezah. Raziskovalno radovednost

smo usmerili v njihovo historično ozadje. Na podlagi analize izbranih frazemov s t. i. »unikalnimi frazeološkimi sestavinami« ugotavljamo določene razvojne spremembe in predstavljamo heterogenost faktorjev, ki jih je potrebno upoštevati pri njihovem določevanju.

2 Izrazoslovje in razprava

Sestavine frazema, ki nastopajo zgolj v stalni besedni zvezi in se ne uporabljajo (več) izven frazema, so frazeološko izolirane besede, ki jih v našem prispevku imenujemo potencialne unikalne sestavine. Njihovo pojmovanje in poimenovanje je v frazeološki teoriji različno. Z izrazom »nekrotizmi« imenuje Amosova (1963: 107, cit. po Fleischer 1997: 43) povsem odmrle besede, »ki niti niso več element besedišča« sodobnega jezika. Fleischer (ibid: 37; vgl. Burger 2015: 12) uporablja izraz »unikalne komponente« za besede, katerih formativi se ne pojavljajo (več) izven frazema. Häcki Buhofer (2002) govori o »frazeološko vezanih besedah«. V slovenščini je »odmrle oblike« v frazemih omenjal Toporišič (2006: 489) in navajal zglede: *Brez dela ni jela; iti zamož* idr.

Najpogosteje se pojem »unikalnosti« pojavlja v morfologiji.¹ S sestavinsko unikalnostjo je v frazeologiji mišljena enkratna pojavnost frazeološke sestavine, ki je bila v nekem zgodovinskem obdobju del jezikovnega sistema in del rabe. To velja za sestavine, kot so na primer: *klič* v frazemu *priti na klič* ('propasti'), *jesihar* v *vpiti/kričati/dreti se kot jesihar* ('zelo se dreti, biti zelo glasen') idr. Unikalna sestavina signalizira določeno frazeološko zvezo in posledično je besedna zveza, v kateri nastopa, kot leksikalna enota nespremenljiva. Ob tem se nekateri frazeologi sprašujejo, ali unikalnim frazeološkim sestavinam, ki se izven frazema ne uporabljajo (več) in niso udeležene v produktivnih jezikovnih procesih, na sinhroni ravni še lahko pripišemo pomen? Dobrovol'skij in Piirainen (1994: 449) sta se zato odločila za izraz »frazeološko vezani formativi«, ker pravzaprav ne gre več za besede, če predpostavljamo, da je beseda sestavljena iz formativa in pomena, oziroma »vsaj na prvi

1 Unikalni morfem je tisti morfem, ki je v bližnji ali daljni preteklosti izginil iz rabe, vendar obstaja kot sestavni del posameznega okolja brez pomena, ki bi ga lahko analizirali na sinhroni ravni. V nemščini je na primer unikalni morfem /brom/ del zloženke *Brombeere* (slov. robida), pri čemer drugi del *Beere* (slov. jagoda) nastopa kot samostalnik ali del drugih zloženk: *Erdbeere* (slov. jagoda), *Maulbeere* (slov. murva), *Johannisbeere* (slov. ribez) idr. Ameriški strukturalizem pojav opisuje s pojmom *cranberry morph* in podobnim primerom /cran/ (prim. Bußmann 2008: 763).

pogled se zdi, da niso besede, ker nimajo samostojnega pomena«. Čeprav je njihov pomen pogosto težko predvidljiv, ker se je zvil v pomensko celoto, še vedno ohranjajo potencialno sposobnost, da razbijejo okove sintagme in se pojavljajo v novih kontekstih. Tudi govorniki jih pogosto interpretirajo po svoje, a jih še vedno obravnavajo kot besede: zastarele, arhaične, nerazumljive (prim. Burger 1973: 30).

3 Gradivo in kriteriji določevanja unikalnih sestavin

Temeljno gradivo za našo analizo smo poiskali v Slovarju slovenskih frazemov (SSF 2011). Nekaj gradiva smo našli tudi v Slovarju slovenskega knjižnega jezika (SSKJ 1970–1991). Pomenske in etimološke razlage posameznih potencialnih unikalnih sestavin, ki so se nam na podlagi subjektivnih ocen na prvi pogled zazdele kot možni kandidati za analizo, smo v naslednji fazi kot iztočnice preverjali v novejši izdaji SSKJ (SSKJ²), Slovensko-nemškem slovarju (Pleteršnik 1894/95), Slovarju slovenskega jezika (Glonar 1936) ter Slovenskem etimološkem slovarju (Snoj 1997).

Pri določevanju unikalnosti je bilo potrebno razjasniti kriterije leksikalne izoliranosti, vezanosti oz. unikalnosti. Poleg lastne frazeološke kompetence smo se oprli na izhodiščno gradivo v Slovarju slovenskih frazemov, ki smo ga preverjali v prej omenjenih slovarjih, ter določili tri kriterije za potencialne unikalne sestavine.

(1) Upoštevali smo lekseme, ki so v avtonomni rabi zastareli ali označeni kot starinski. Oprli smo se na dva časovno-frekvenčna kvalifikatorja iz SSKJ (1980: XXII): »zastarelo« v pomenu: »[...] nekoč rabljena beseda, pomen ali zveza; danes je v knjižnem jeziku mrtva« in »starinsko« v pomenu: »[...] beseda, pomen ali zveza, ki je bila nekoč (v kaki funkciji) splošno rabljena; danes ima arhaično patino« (1980: XXI).

Primer 1:

slěj prisl.(ê) **1.** zastar. *pozneje*: priti bi moral točno ob enih, ne slej **2.** ekspr., navadno v zvezi prej ali slej *nekoč gotovo*: prej ali slej pride streznjenje; krivica se prej ali slej maščuje ● ekspr. bil je jezen, kakor ga nisem videl ne prej ne slej *nikoli* (SSKJ)

Primer 2:

bés te lópi /star.: v medmetni rabi, kot kletvica/ *izraža podkrepitev trditve* [...] (SSF 2011: 63)

(2) Kot drugi kriterij smo izbrali homonime in poskusili poiskati odgovor na vprašanje, kateri pomen od besednega pomena je udeležen v frazeološki zvezi. Sestavina je potencialno unikalna, če ima izven frazema le homonime, tako da lahko izhajamo iz dveh besed. V primeru 3 gre za sestavino *pes* v frazemu *enkrat z betom, drugič s psom*. Sestavina *pes* ne pomeni »domače živali raznolikih pasem, zlasti za družbo, čuvanje ali lov« (SSKJ²), ampak daljši bukov čok, kot je razvidno iz Pleteršnikove razlage pod tretjim pomenom.

Primer 3:

enkrat z betom, drugič s psom / danes z betom, jutri s psom v pomenu 'živetvi zdaj razsipno, zdaj revno' (SSF 2011: 71)

pš, pša, *m.* [...] 3) daljši bukov čok, iz katerega režejo žaganice, *Notr.*; — tudi: *gen.* pšà, *Dol.*, pšà, *Notr.*, *Št.* (Pleteršnik 1894/95: 26)

(3) Poleg obeh omenjenih smo zajeli v gradivo tudi primere, ki so bili v SSKJ² označeni z ekspresivnim kvalifikatorjem (*ekspr.*) in dodatkom »v zvezi«, kot je razvidno pri opisu sestavine *mev*.

Primer 4:

mèv -- m (è) *ekspr.*, v zvezi ne reči ne bev ne mev *prav nič reči* (SSKJ²)

(4) Jasen namig na unikalnost sestavine se je pokazal pri nekaterih frazeoloških sestavinah v temeljnem gradivu iz Slovarja slovenskih frazemov (SSF 2011) v primerih, ko posamezne sestavine nismo našli v ostalem slovarskem gradivu. V takšnih primerih se je v spletnem slovarju SSKJ² pojavil odgovor »ni zadetkov«.

Primer 5:

priti na klíč 'bankrotirati' (SSF 2011: 327)

The image shows a search interface for the SSKJ2 dictionary. It features a search input field containing the word "klíč", a search button labeled "Najdi", and a result area below that displays "Ni zadetkov!".

Slika 1: Iskanje besede *klíč* v SSKJ²

Omenjena razvrstitev kriterijev za določevanje unikalnosti je le ena od možnih.² Izkazalo se je, da je gradivo zelo raznoliko in da je z današnjega vidika težko določiti unikalnost posamezne sestavine. Nastal je izbor frazemov s sestavinami, ki so po naši oceni potencialne unikalne sestavine, torej časovno zaznamovane kot arhaizmi, ker se je motiviranost posamezne sestavine izgubila oz. odmrila. Ta odmrlost je najpogosteje posledica kulturnozgodovinskega dejstva, da so posamezni predmeti, običaji, stanja idr. zastarali in niso več v uporabi, kot so poklici, na primer *jesihar v dreti se kot jesihar* ali pa beseda *klič* v pomenu dražba v frazemu *priti na klič*. V analizi nismo upoštevali sestavin iz znanih zgodovinskih virov, biblije ali mitologije, ker bi jih težko časovno zaznamovali in ker so lahko v rabi tudi v drugih kontekstih. Gre za primere, kot je *dvigniti se kakor/kot ptič feniks iz pepela* (SSF 2011: 200). Predvidevali smo, da prevladujejo specifični relikti iz zgodovine naroda, ki se v zavesti posameznika bolj zasidrajo in bolj prenašajo iz roda v rod kot leksemi iz tujih kultur.

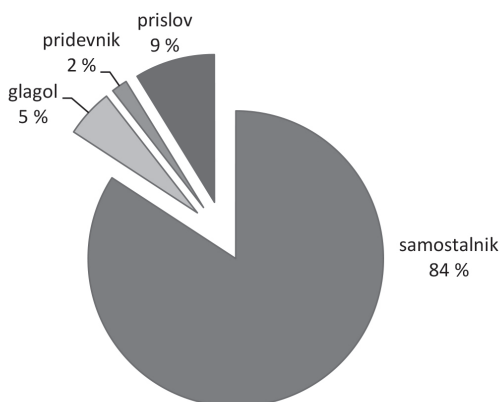
4 Ugotovitve

Po pregledu osnovnega korpusa lahko podamo nekaj ugotovitev. Po zgornjih kriterijih smo na podlagi izbranega korpusa izluščili naslednjih 55 sestavin: *bec, belič, bet, biks, bira, bitek, bor, božjak, caker, celina, cep, čič, čislo, črednik, ficek, golk, gósti, hlebavec, jar, jelo, jesihar, kanonfuter, kant, kititi, klič, kov, krilatec, kriplje, lajtenga, lon, lopiti, marnja, mavra, mev, mevlja, motovilo, ognjilo, onakšen, pes, pildek, plentati, pomahan, pranger, rovaš, slej, svetek, šembilja, šir, štrumpantel, zamož, zijak, znemar, židan, žitek, žnora/žnorca*.

(1) Zanimalo nas je, katere besedne vrste prevzemajo vlogo unikalnih sestavin. Podatke o besednih vrstah smo povzeli iz navedb v SSKJ.³ Po predvidevanjih je bilo največ samostalnikov, saj se z unikalnimi elementi v jeziku ohranjanjo jezikovni relikti, ki so povezani s tradicijo in konkretno predmetnostjo.

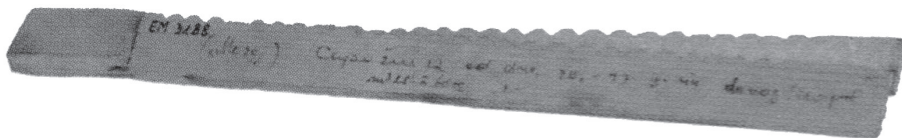
2 V frazeoloških raziskavah najdemo različne pristope (prim. Dobrovol'skij in Piirainen 1994, Häcki Buhofer 2002). Upoštevani kriteriji so pogosto odvisni tudi od značilnosti posameznega jezikovnega sistema. Fleischer (1997) je na primer izbral naslednje kriterije: (1) zastarele besede, (2) strokovne termine, (3) homonime in (4) neproduktivno morfologijo (manjkajoči e v nem. zgledu: *für die Katz*).

3 SSKJ navaja podatke o besednih vrstah tudi pri sestavinah, pri katerih ni mogoče povsem natančno določiti besedne vrste, npr. *kriplje* m. Edini leksem iz gradiva, ki ni naveden v SSKJ in ni bil upoštevan v zgornji statistiki, je *klič*.

Graf 1: Besedne vrste unikalnih sestavin

(2) Na zgornjo ugotovitev se veže tudi naslednji rezultat analize: unikalnost predstavljajo relikti strokovnega jezika iz preteklosti. To lahko vidimo na primeru *rovaš* v frazemih *imeti koga/kaj na rovašu* 'imeti s kom neporavnane račune', *iti na rovaš koga/česa* 'iti na račun koga, česa' in *na rovaš koga/česa* 'na račun koga, česa'. Po Kebrovi razlagi je *rovaš* »nekdaj po dolgem prerezana palica, na katero se z zarezi označuje količina česa, navadno pri menjavi blaga, posojilu« (SSF 2011: 836) in prislovna zveza *na rovašu* je dobila pomen »na računu, kot dolg«. V Slovenskem etnografskem muzeju so ohranjeni eksponati *rovaša*, ki je bil »[...] v preteklosti najbolj razširjen pripomoček za zapisovanje števil, količin in sporočil, služil je kot dokazilo in obračunska knjiga« (Židov 2010: 18). S tem univerzalnim pripomočkom so si v Evropi do konca 19. oz. začetka 20. stoletja zapisovali določena dejstva. Ker so *rovaš* poznali na različnih geografskih območjih, se je s podobnim pomenom 'dolg, račun' v različnih stalnih besednih zvezah ohranil tudi v drugih jezikih, npr. v hrvaščini *imati ipf. koga na [svom] rovašu* (Matešić et al. 1988: 496) ali v nemščini *etw. auf (österr.:) dem Kerbholz haben* (DUDEN 11).

Slika 2: Primer rovaša z zarezi

Slika 3: Primer rovaša na vrvici

Na prvi sliki iz zbirke Slovenskega etnografskega muzeja so za vodenje evidence o izposoji vina ali žita na vrvico privezani rovaši z zarezi ali pa s svinčnikom zapisani priimki.⁴ Na drugi sliki je predstavljena deščica, ki je po dolžini razžagana v dve plasti tako, da se spodnji del drži ročaja, zgornji del pa je izžagan, ob strani tečejo zareze čez oba dela.⁵

(3) Naslednja ugotovitev se nanaša na relativnost strukturne stalnosti zaradi pojava variant, ki so lahko tudi socialnozvrstno, narečno itd. obarvane, ter s tem sopomenskosti, ki deloma vplivajo na konotativni pomen frazema. Ker je nastanek variant posledica pogoste rabe frazemov pri vsakdanjem sporazumevanju, lahko predpostavljamo, da so odmrle sestavine sčasoma nadomeščale nove besede, vendar so se deloma ohranile kot sestavine v frazemih. Primerjava osnovnega gradiva iz Kebrovega slovarja s Pleteršnikovim slovarjem je pokazala obstoj določenih leksikalnih enot, ki jih SSKJ² ne navaja. To vidimo na primer pri variantah primerjalnega frazema, ki izraža psihično ali fizično 'napeto stanje' v stanju razvnetosti ali (čustvene) vznemirjenosti po modelu *napet kot + x*. Kot osnova za primerjavo variant med različnimi slovarji je služilo navajanje primerjalnih frazemov iz Kebrovega slovarja pod lematizirano iztočnico *napet*, ki smo jih nato iskali v ostalem slovarskem gradivu. Rezultat primerjave je prikazan v spodnji tabeli.

4 Židov 2010: 170.

5 Židov 2010: 159.

slovarji	varianete						
SSF	<i>lok</i>	<i>marela</i>	<i>boben</i>	<i>puška</i>	<i>struna</i>	štrumpantel	0
SSKJ	<i>lok</i>	<i>marela</i>	<i>boben</i>	/	<i>struna</i>	/	<i>tetiva</i>
SSKJ ²	<i>lok</i>	<i>marela</i>	<i>boben</i>	/	<i>struna</i>	/	<i>tetiva</i>
Glonar	/	/	(<i>kakor</i>)	/	/	/	/
			<i>boben</i>				
Pleteršnik	/		(<i>kakor</i>)	/	/	/	<i>sklenica</i> ⁶
			<i>boben</i>				

Tabela 1: Pojavitev komparativnega frazema *napet kot* + x v slovarjih

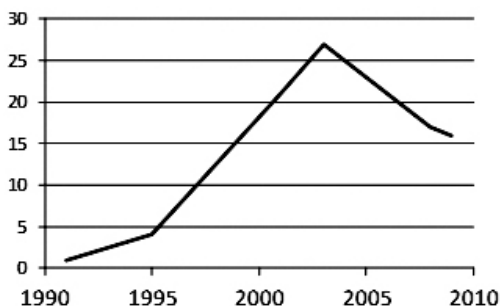
Če predpostavljamo, da so zgornje variante iz Kebrovega slovarja v današnji jezikovni skupnosti ustaljene besedne zveze, bode v oči sestavina štrumpantel, ki je izposojenka iz nem. *Strumpfband* (slov. *podveza*) in je nismo našli v ostalem gradivu. Sestavina, ki je bila pod vplivom nemškega jezika nekdanj v vsakdanji (morda regionalno omejeni) rabi, je sčasoma prešla v stalno besedno zvezo in je bila s pomenskega vidika povsem motivirana s pomenom te sestavine (napeti podvezo), vendar so, kot je razvidno iz primerjave, podobni motivaciji služile tudi ostale sestavine: *lok*, *marela*, *boben*, *struna* ali celo *puška* ter *sklenica*.

Frazeološko variantnost in etimološko osvetlitev posameznih sestavin vidimo na primeru *priti/spraviti na kant/boben/klič* ('obubožati, gospodarsko propasti'). Sestavina *kant* je prevzeta »[...] iz srvnem. *gant* 'prodaja posestva z dražbo [...]', kar je izposojeno iz neke predstopnje it. *incanto* 'dražba'« (Snoj 1997: 215). Sestavina *klič* je v Pleteršniku (1894/95: 406) v pomenu licitacije/dražbe ponazorjena s primeri: »če bodeš tako gospodaril, prideš hitro na klič (= propade ti, kar imaš)«. Etimologijo variante s sestavino *boben* razlaga Keber (SSF 2011: 88) z nekdanjim načinom razglasitve rubeža z bobnom, ki je igral enako vlogo kot kladivo, s katerim je dražbar razglasil prodajo.

(4) Naslednja ugotovitev potrjuje, da je jezik živ in se spreminja. Ob sestavini *marnje*, ki je v etimološkem slovarju (Snoj 1997: 325) prevzeta iz nemške besede *Märchen* (pravljica), v frazemu *prazne marnje* 'neresnična vest, izmišljotina' se je v slovarju SSKJ pojavil podatek, da raba peša, medtem ko v novejšem slovarju SSKJ² tega podatka ni več. Preverili smo v korpusu Gigafida

in dobili podatek, ki je razviden v grafu 2. Pojavitev besede *marnje* je naraščala od leta 1990 do 2003, v zadnjem obdobju pa se raba ponovno zmanjšuje.

Graf 2: Pojavitev unikalne sestavine *marnje* med 1990 in 2010

(5) Ker je bil slovenski jezik v zgodovinskem razvoju in zaradi svoje geografske lege izpostavljen tujejezičnemu okolju, ne preseneča podatek, da je med vsemi izbranimi potencialnimi unikalnimi sestavinami največ izposojenk iz nemščine, kar 76 odstotkov. Kratka anketa med 33 študentkami in študenti 1. letnika nemščine (starost 19, 20 let) je pokazala, da so najbolj poznani in rabljeni frazemi, ki so kalkirani iz nemščine v celoti ali pa vsebujejo posamezne sestavine, kot je na primer *imeti dolgo lajtengo* 'biti nekoliko omejen, počasen v dojetanju' iz nem. *eine lange Leitung haben*. V pomenskem osamosvajanju potencialnih unikalnih sestavin je zanimiva kognitivna perspektiva, ko za razumevanje zadošča zgolj izolirana beseda kot potrjuje zapis s spletih strani:

Ljubici še ni potegnilo, da je kriza ... lajtunga pač .... (Gigafida).

5 Zaključek

Frazemi so jezikovna sredstva, s katerimi lahko težje predstavljive pojave, predmetnost, čustva, mnenja itd. na dojemljiv način opišemo tudi zato, da postanejo lažje predstavljivi in kognitivno lažje zapomnljivi in sprejemljivi. Vzpostavljene analogije delujejo kot povezave med koncepti in mentalnimi modeli ter s tem prispevajo k lažji, hitrejši, razumljivejši komunikaciji. Med frazemi, ki so jih v preteklih obdobjih uporabljali govorniki pri sporazumevanju in so dokumentirani v dostopnih virih, so se kot redke sestavine besednega zaklada iz preteklosti ohranile tudi posamezne leksikalne enote, ki se v današnjih slovarjih deloma ne pojavljajo več ali pa so časovno označene s

kvalifikatorjem zastarelo oz. starinsko. Nekatere besede niso v živi rabi in jih danes ne uporabljamo več, imajo pa svojo zgodovinsko vlogo. Ker govorc intuitivno poišče smiselno razlago, bo nekdo, ki potencialno unikalno sestavino pozna, drugače razumel frazem kot govorec, ki bo netransparentne elemente remotiviral s sebi razumljivo razlago. Motivacija potencialno unikalnih sestavin oziroma frazeološko vezanih elementov pri nastanku frazema ni zanemarljiva, zato bi bilo v sodobnih slovarjih nadvse poučno in predvsem zanimivo navajanje etimologije in diahronega razvoja, seveda ob poudarku aktualnega frazeološkega konotativnega pomena.

Viri in literatura

- BURGER, Harald, 1973: *Idiomatik des Deutschen*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
- BURGER, Harald, 2015: *Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen*. Berlin: Erich Schmidt Verlag.
- BUSSMANN, Hadumod, 2008: *Lexikon der Sprachwissenschaft*. Stuttgart: Alfred Kröner Verlag.
- DOBROVOL'SKIJ, Dmitrij, PIIRAINEN, Elisabeth, 1994: Sprachliche Unikalia im Deutschen: Zum Phänomen phraseologisch gebundener *Formative*. *Folia Linguistica* 27/3–4. 449–473.
- DUDEN 11, 2002: *Redewendungen. Wörterbuch der deutschen Idiomatik*. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag.
- FLEISCHER, Wolfgang, 1997: *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
- Fran = *Fran: slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU*. URL: www.fran.si (vpogled: 27. 6. 2015).
- Gigafida = Korpus Gigafida. URL: <http://www.gigafida.net/> (vpogled: 23. 6. 2015).
- GLONAR, Joža, 1936: *Slovar slovenskega jezika*. Ljubljana: Umetniška propaganda.
- HÄCKI BUHOFER, Annelies, 2002: »Unikalia« im Sprachwandel: phraseologisch gebundene Wörter und ihre lexikographische Erfassung. Elisabeth Piirainen, Ilpo Tapani Piirainen (ur.): *Phraseologie in Raum und Zeit. Akten der 10. Tagung des Westfälischen Arbeitskreises »Phraseologie/ Parömiologie« (Münster 2001)*. Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren. 125–160.
- MATEŠIĆ, Josip et al., 1988: *Hrvatsko-njemački frazeološki rječnik*. Zagreb: Nakladni zavod Matice Hrvatske, München: Verlag Otto Sagner.
- PLETERŠNIK, Maks, 1894/1895: *Slovensko-nemški slovar*. Transliterirana izdaja 2006. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Slovenski etnografski muzej. URL: www.etno-muzej.si (vpogled: 18. 8. 2015).
- SNOJ, Marko, 1997: *Slovenski etimološki slovar*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

- SSF 2011 = Janez Keber, 2011: *Slovar slovenskih frazemov*. Ljubljana: ZaloŹba ZRC, ZRC SAZU.
- SSKJ = *Slovar slovenskega knjiŹnega jezika*. 1970–1991. Ljubljana: DZS.
- SSKJ² = *Slovar slovenskega knjiŹnega jezika*. Druga, dopolnjena in deloma prenovljena izdaja. 2014. Ljubljana: Cankarjeva zaloŹba. URL: www.sskj2.si (vpogled: 15. 7. 2015).
- TOPORIŠIČ, JoŹe, 2006: *Besedjeslovne razprave*. Ljubljana: ZaloŹba ZRC.
- ŹIDOV, Nena, 2010: *RovaŹi: zbirka Slovenskega etnografskega muzeja = Tally sticks: the collection of the Slovene Ethnographic Museum*. Ljubljana: Slovenski etnografski muzej.